

OBRAZLOŽENJA GODIŠNJIH NAGRADA HRVATSKOG MUZEJSKOG DRUŠTVA ZA OSTVARENJA REALIZIRANA U 2020. GODINI

Kategorija za realiziranu izložbu

Galerija Klovićevi dvori za izložbu „ARS ET VIRTUS. HRVATSKA-MAĐARSKA: 800 GODINA ZAJEDNIČKE KULTURNE BAŠTINE“

U Galeriji Klovićevi dvori od 24. rujna do 22. studenoga 2020. godine održana je velika međunarodna izložba „ARS ET VIRTUS. HRVATSKA-MAĐARSKA: 800 GODINA ZAJEDNIČKE KULTURNE BAŠTINE“.

Izložba je organizirana u partnerskoj suradnji s Mađarskim nacionalnim muzejom iz Budimpešte, a u kronološkom slijedu od srednjega vijeka do početka 20. stoljeća pokazuje hrvatsko-mađarske kulturne i povijesno-umjetničke veze na sveobuhvatan i ilustrativan način. Izložba se bavi fenomenima hrvatsko-mađarskih odnosa, istražujući najpropulzivnija povijesna razdoblja nakon kojih je ostala dragocjena baština koja je oblikovala obje kulturne sredine.

Najrječitiji svjedoci zajedničke prošlosti djela su slikarstva, kiparstva, arhitekture i umjetničkoga obrta. Svi artefakti odabrani su po jednom ključnom kriteriju, onome najviše umjetničke i kulturno-povijesne vrijednosti. Djela su to hrvatskih autora za mađarske naručitelje i ona europskih umjetnika za mađarske plemićke obitelji koje su stoljećima rezidirale na hrvatskom tlu. Pokazana su i djela mađarskih autora u Hrvatskoj – od arhitektonskih ostvarenja do djela lijepih i primijenjenih umjetnosti koja se čuvaju u fundusima hrvatskih muzeja i u crkvenim riznicama.

Autori izložbe su Petra Vugrinec, Marina Bagarić i Dragan Damjanović dok su kustosice izložbe u Galeriji Klovićevi dvori. Petra Vugrinec i Iva Sudec Andreis Dizajnerski tim Bilić_Müller osmislio je prostorna rješenja i dizajn izložbe te potpisuje vizualni identitet izložbe i bogato ilustrirani katalog na tri jezika (hrvatsko, mađarsko i englesko izdanje).

Izložbeni projekt ARS ET VIRTUS nastavak je ciklusa izložbi koje obrađuju kulturno-povijesne veze Zagreba s gradovima Europe. Ideja je bila objediniti umjetnička djela koja svjedoče o kulturnoj povezanosti Mađarske i Hrvatske te detektirati mađarske kulturne komponente u Hrvatskoj i hrvatske u Mađarskoj. Takav je sveobuhvatni pregled s velikim brojem stručnjaka s hrvatske i mađarske strane načinjen prvi puta.

Kategorija za realizirani stalni postav

Muzeju grada Rijeke za stalni postav Palače Šećerane

Grad Rijeka u 2020. godini dovršio je višegodišnji projekt obnove i prenamjene barokne Palače šećerane, koja je u potpunosti obnovljena i prenamijenjena u novi dom Muzeja grada Rijeke. Tako je nekadašnja upravna zgrada stare tvornice koja je svoj život započela još sredinom 18. stoljeća i to kao Rafinerija šećera, postala reprezentativan muzejski prostor koji u svom stalnom postavu slavi i predstavlja burnu riječku povijest, ali i zanimljivu povijest tvorničkog kompleksa Benčić.

Grad Rijeka je u projekt obnove proveo u sklopu EU projekta „Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine“, a novi stalni postav Muzeja grada Rijeke u obnovljenoj Palači šećerane otvoren je 13. studenog 2020. godine nakon višegodišnjih priprema.

Stalni postav je osmišljen u dvije cjeline. Prvi kat je namijenjen pregledu novije riječke povijesti. Dvorane prikazuju tri stoljeća u kojim je grad Rijeka doživio svoj procvat, od proglašenja Rijeke slobodnom lukom pa

sve do njezina proglašenja Europskom prijestolnicom kulture. Drugi kat Palače šećerane posvećen je osnutku i povijesti Tršćansko – riječkog povlaštenog trgovačkog društva (Kompaniji) te samoj zgradi.

Autor stalnog postava je ravnatelj Muzeja Ervin Dubrović u suradnji sa kustosima i stručnim muzejskim osobljem. Postav je dizajnerski osmislila i realizirala dizajnerica Nikolina Jelavić Mitrović, spajajući u vizualno privlačnu cjelinu stilske karakteristike same Palače, originalne predmete, multimedijску tehnologiju i interaktivnost.

Ovaj stalni muzejski postav prvi je muzejski stalni postav Muzeja grada Rijeke od njegova osnutka 1994. godine te postaje dijelom budućeg umjetničkog i kulturnog srca Rijeke čime doprinosi razvoju kulturne i povijesne baštine grada. Građani i posjetitelji Rijeke su na jedan interaktivan, multimedijalan i interdisciplinarni način po prvi puta dobili priliku da vide bogatu građu Muzeja grada Rijeke te saznaju narativ novije riječke povijesti u obnovljenom kulturnom dobru koje ima neizmjeran značaj ne samo za riječku nego i za europsku povijest. Upravo zbog toga Hrvatsko muzejsko društvo Muzeju grada Rijeke dodjeljuje godišnju nagradu za realizirani stalni postav.

Kategorija za realizirani izdavački projekt

Mirjani Margetić za publikaciju „Predi, predi hći moja“

Vodič za djecu kroz Zbirku odjeće „Predi predi hći moja“ na jednostavan, stručan i zabavan način djeci približava istarsku tradicijsku odjeću kroz jednu od najkompleksnijih zbirki Etnografskog muzeja Istre- Proizvodnja tekstila, odjeće i obuće, odijevanje i osobni predmeti. Naslov Vodiča „Predi predi hći moja“ preuzet je iz istarske narodne pjesme, kako bi se čitatelje upoznalo s jednim dijelom nematerijalne baštine . Tematski i sadržajno Vodič je namijenjen djeci od devet do petnaest godina te se kroz tekst njima i izravno obraća. Količina teksta je optimizirana i prilagođena tako da se lako pamti i time zadržava pažnju čitatelja. Maskota Vodiča je Šiško, simpatični lik šišmiša inspiriran lokacijom muzeja, koji duhovitim opaskama, pitalicama i natuknicama potiče djecu na čitanje i razmišljanje o tradicijskoj odjeći Istre. Osim likovno, Šiško se pojavljuje i u obliku personaliziranog označivača stranica.

Format izdanja je školski, odnosno A5, korištene su prirodne boje koje asociraju na nošnju (smeđa), hrbat i džep prošiveni su crvenim koncem, a detalji u tekstu važni za zapamtiti istaknuti su na lažnom post-it papiriću. Tematska poglavlja radi lakšeg snalaženja označena su različitim bojama prema naslovima u sadržaju.

Kroz priče o predmetima, tekstove i pitalice djeca mogu naučiti kako je od stabljike lana nastala košulja, ili od klupka vune topli kaput. Nadalje, djeci se želi skrenuti pozornost na multikulturalnost, različitosti i specifičnosti odijevanja kroz primjere odjeće hrvatskog, talijanskog stanovništava (nošnja Vodnjana), te narodne nošnje iz Peroja. Jedan je od ciljeva je da ovo izdanje, između ostalog, posluži i kao priprema nastavnicima za dolazak u muzej ili dodatna literatura u sklopu Zavičajne nastave.

Doprinos Vodiča je u očuvanju i prezentaciji materijalne i nematerijalne kulturne baštine iz fundusa muzeja, kao i obogaćivanje muzejskih izdanja. Predmeti su dočarani kroz fotografije i opise, a jezik kroz dijalektalne nazive. Ovaj Vodič prvi je od muzejskih izdanja Etnografskog muzeja Istre –namijenjenih djeci. Osim što čitatelje upoznaje s tradicijskom odjećom, on ih uvodi i u svijet muzejskih zbirki i muzejskih zanimanja - kustosa. Uz to primjenjiv je kao priprema nastavnicima za dolazak u muzej te je značajan u korelaciji muzej – škola.

Kategorija za provedeni istraživački rad koji je rezultirao izložbom

Heli Vukadin Doronjga (Muzej grada Zagreba) za izložbu „Sportska arhitektura Vladimira Turine“

Izložba iz fundusa *Stadion Maksimir (sportska arhitektura Vladimira Turine)* održana je u Muzeju grada Zagreba od prosinca 2020. do svibnja 2021. godine. Cilj je izložbe dati povijesni presjek, kontekstualizirati i naglasiti važnost Stadiona Maksimir i okolnog prostora kao inspirativnog okruženja, emocionalne čimbenike (mitski Maksimir), afirmirati taj prostor kao izvorišnu točku zagrebačkog sporta, njegovu arhitekturu i urbanizam, povezanost s klubom, navijačima, gradom i šumom-parkom Maksimirom.

Izložba je rezultat dugogodišnjega znanstvenog istraživanja temeljenog na doktorskoj disertaciji autorice, muzejske savjetnice Hele Vukadin-Doronjga, uz znanstvene doprinose suradnika i kolega na polju sportske arhitekture, a sam njen sadržaj postupno je stvarao konačan izgled i atmosferu. Budući da Stadion Maksimir nije samo arhitektonski sklop, nego i dinamičan prostor za rad, nadmetanje u sportu, navijanje, druženje, glazbene spektakle – građa za izložbu je sadržajno i produkcijski šireg obuhvata, znanstveno interpretirana, dinamična i zabavna.

Izložba usko su povezuje dvije glavne teme: Stadion Maksimir kroz povijest i danas, s naglaskom na projekte arhitekta Vladimira Turine. Kroz nekoliko podtema kontekstualizirane su u prostoru i vremenu pojedine dionice dviju glavnih tema, kao i uloga Vladimira Turine u kontekstu hrvatske i svjetske arhitekture 20. i 21. st. Izložbu čine dvije grupe predmeta: izvorni nacrti, fotografije i publikacije etapa projektiranja i izgradnje Stadiona Maksimir (1945. - 1969.) i drugih građevina sportske arhitekture Vladimira Turine (1941. - 1968.), te raznorodni predmeti koji pojašnjavaju navedenu građu. Uz izložbu je tiskana brošura na hrvatskom i engleskom jeziku, a opširniji katalog izložbe je u pripremi.

Autorica izložbe Hela Vukadin-Doronjga za izložbu je dobila Godišnju nagradu Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske.

Zbog svega navedenog Hrvatsko muzejsko društvo autorici dodjeljuje godišnju nagradu u kategoriji za istraživački rad koji je rezultirao izložbom.

Kategorija za realizirani pedagoško - edukacijski program

Muzeju triljskog kraja za program „Ljetni praznici u muzeju“

Pandemija koronavirusa je uvelike utjecala na muzeološku djelatnost, posebice na edukativne radionice u kojim je nužan neposredni kontakt s posjetiteljima. No, zahvaljujući dobrom planiranju program naziva „Ljetni praznici u muzeju“ je uspješno realiziran u 2020. godini. Cilj programa je djeci koja žive u manjim mjestima ponuditi sadržaje koji će ih motivirati na rad i učenje u slobodno vrijeme i u njima potaknuti osjećaj zajedništva i pripadnosti u doba socijalnog distanciranja koje je ostavilo psihološke posljedice na djecu. Radionice su se odvijale u kontroliranim uvjetima uz pridržavanje epidemioloških mjera.

U sklopu edukativne akcije tijekom srpnja i kolovoza 2020. godine održane su četiri kreativne radionice za djecu od 6 do 10 godina. Cilj radionica je bio ponuditi kvalitetne sadržaje koji se temelje na *storytelling* metodi interpretacije te interaktivnosti između djece, muzealaca i baštine. Svaka radionica je imala zasebnu temu kojom su se djeci kroz kreativno stvaranje, a na temelju znanstvenih spoznaja te lokalnih mitova i legendi, pokušali približiti stvarni povijesni likovi i baštinski lokaliteti triljskog kraja: legijski logor Tilurij, srednjevjekovna utvrda Nutjak i poljički knez Žarko Dražojević, Mamut-Aga te stećci *sljemenjaci*. U suradnji s djelatnicom Muzeja triljskog kraja, radionice su vodile i učiteljice razredne nastave te je zajedničkim nastojanjima kreirana zasebna web podstranica.

Među polaznicima najjači je efekt ostavila prva radionica o rimskom legionaru, stoga je na temeljem grafičkih predložaka napravljenih za potrebe radionice tiskana bojanka s pratećom poučnom pričom o životu rimskih legionara iz 1. stoljeća.

Kategorija za marketinško – propagandni program

Muzeju suvremene umjetnosti za program „MSU – Umjetnost integrirane komunikacije“

Muzej suvremene umjetnosti je tijekom 2020. godine strateški restrukturirao svoje marketinške komunikacije u sklopu in-house inicijative „MSU – umjetnost integrirane komunikacije“. To se u prvom redu odnosi na tješnju suradnju s kustosima i kustoskim timovima na razvijanje zajedničkog „*content/marketing*“ programa – dakle, programa koji su istovremeno i službeni program muzeja, ali i komunikacijski alat za promociju muzeja i njegovih sadržaja.

Zbog smanjenja broja posjetitelja, uvjetovanog epidemiološkim mjerama i općenito smanjenom mobilnošću, a i zbog držanja koraka u uvođenju novih tehnologija, izrazito se radilo na digitalizaciji programa i njihovoj dostupnosti online.

Tako su 2020. godinu obilježili inovativni zahvati: snimanje virtualne šetnje po izložbi „Od imaginacije do animacije – šest desetljeća Zagreb filma“ u sklopu pilot projekta u organizaciji Ministarstva kulture i medija, razvoj *content marketinga* izazovnom strategijom u kojem sadržaj muzeja ujedno postaje i njegova promotivna poruka, standardizacija *real time* prijenosa tj. *streaming* u realnom vremenu predavanja stručnjaka koja prate pojedine izložbe, te edukativnih radioničkih programa za djecu, *digital art* – online izvedbe umjetničkih djela, poput performansa, uvođenje novih kanali – podcasti i TikTok te uvođenje metoda bihevioralnog marketinga za bolje upoznavanje potreba posjetitelja, poput analize „*online footprint*“. Treba istaknuti jedan od najvećih projekata 2020. godine i u stručnom i u komunikacijskom smislu – konferencija „Bijenali suvremene umjetnosti – iskustva i mogućnosti“, koji je u cijelosti održan online.

Riječ je o sistemskom razviju marketinga i komunikacijskih aktivnosti koje sustavno prate muzejski program, a mnogi od korištenih alata su ili novost u muzejskom marketingu ili na muzejskoj sceni uopće. Zbog toga Hrvatsko muzejsko društvo godišnju nagradu za marketinško-propagandni program dodjeljuje Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu za „MSU – Umjetnost integrirane komunikacije“.

Kategorija za međumuzejsku suradnju

Hrvatski pomorski muzej Split i Muzej Grada Crikvenice za suradnju na izložbi „Prva na Jadranu“

„Prva na Jadranu“ naslov je dvojezičnog hrvatsko - engleskog kataloga, autori kojeg su Ljubomir Radić, Tea Rosić i Stjepan Špalj. Riječ je o katalogu istoimene izložbe koja je po prvi puta upriličena 2019. godine u Muzeju Grada Crikvenice, na 60. obljetnicu prve trajektne linije na hrvatskom Jadranu. Katalog je objavljen u ljeto 2020. godine uoči postavljanja izložbe u Hrvatskom pomorskom muzeju Split, a izložba je svoj ciklus predstavljanja publici završila 2021. godine u Tehničkom muzeju Nikola Tesla u Zagrebu.

Izložba i katalog ne donose samo povijest prve linije između Crikvenice i Šila na otoku Krku, koja je otpočela plovidbom drvenog trajekta „Bodulka“, 12. travnja 1959. godine, već daje širi kontekst prometnog povezivanja kako pomorskog tako i cestovnog. Građa predstavljena na izložbi osim iz fundusa dvaju muzeja

organizatora posuđena je i od drugih muzejskih institucija (Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka, Pomorski i povijesni muzej Istre Pula, Gradski muzej Senj) kao i iz privatnog vlasništva. Valja naglasiti kako će dio građe iz privatnog vlasništva nakon izložbe biti darovan u fundus Muzeja Grada Crikvenice.

O cijelom izložbenom projektu pisali su brojni mediji, od kojih je Jutarnji list objavio opsežan osvrt iz pera Jurice Pavičića.

Hrvatski pomorski muzej Split i Muzej Grada Crikvenice njeguju plodonosnu suradnju između dvije institucije koja je otpočela 2017. godine izložbom i katalogom „Slana 1930. – 1941.“, nastavila se projektom „Prva na Jadranu“, a vjerujemo kako će ostvariti još zapaženih zajedničkih muzejskih dostignuća ubuduće, a čemu će nagrada Hrvatskog muzejskog društva zasigurno biti dodan motiv.